

DRŽAVNI ARHIV U SLAVONSKOM BRODU

SUMARNI INVENTAR

POLJOPRIVREDNO DOBRO „HRANA“

1948-1961

Broj fonda: HR DASB 235

Izradila: Zdenka Lakić

Slavonski Brod, 2006.

SADRŽAJ

1. Područje identifikacije.....	3
2. Područje opisa.....	3
3. Područje kontrole.....	5
Inventarni popis.....	6

1. Područje identifikacije

Vrsta entiteta:

Pravna osoba

Normirani oblik naziva:

Poljoprivredno dobro „Hrana“

2. Područje opisa

Vrijeme djelovanja:

1948.-1961.

Povijest:

Poljoprivredno dobro „Hrana“ pripadalo je društvenom sektoru poljoprivredne proizvodnje koji se postepeno razvijao od 1945. na dalje. Prema podacima upisanim u Registar državnih privrednih poduzeća lokalnog značaja NO gradske općine Slavonski Brod br. 11/I poduzeće je osnovano Odlukom Gradskog NO Slavonski Brod (rješenje br. 3598/1948. od 10.03.1948. i N N br. 20/48) pod nazivom Poduzeće za gradsku ekonomiju „Hrana“. Odlukom NOG Slav. Brod poduzeće je 1953. preimenovano u Poljoprivredno dobro „Hrana“. Poduzeće je dobilo na uporabu nacionalizirana zemljišta na području grada i okolice, rasuto na nekoliko mjesta s oskudnom mehanizacijom i gospodarskim zgradama koje su zatečene na nacionaliziranim ili konfisciranim posjedima (pustarama). Tijekom 1949. da bi proširio posjede ekonomije GNO je na sjednici Izvršnog odbora donio zaključak „da se ekspropirira po Kotarskom NO –u Slav. Brod za opću narodnu imovinu pod upravom Gradskog NO-a 92 kat. Jutra privatnog zemljišta na Jelas polju za potrebe gradske ekonomije „Hrana“, te da se za to osiguraju financijska sredstva GNO-a“. Isto tako je zaključeno da se zamoli Kotarski NO Slav. Brod da provede arondaciju zemljišta u smislu postojećih propisa. Dok je PD „Hrana“ dobilo na obradu poljoprivredno zemljište, vinograde u Brodskom vinogorju dobila je SRZ Pariška komuna. 1952. g PD „Hrana“ tražilo je povrat vinograda od SRZ „Pariška komuna“ ali je odbijeno od Gradskog NO-a. Do 1957. PD „Hrana“ kao društveni sektor proizvodnje znatno je ojačalo jer su u njega, osobito u razdoblju od 1955. do 1959. investirana značajna sredstva u obliku opreme, mehanizacije i izgradnje privrednih objekata.

Prilikom osnivanja kao djelatnost poduzeća upisano je: povrtlarstvo, svinjogojstvo, ratarstvo, ribnjačarstvo, pčelarstvo, peradarstvo i stočarstvo. Poduzeće je prilikom osnivanja dobilo 2, 000 000 din obrtnih sredstava iz budžeta GNO-a za 1947., 5,198 759 din osnovnih sredstava preuzimanjem objekata od GNO-a i to zemljišta u vrijednosti 3,349 120 din na Vijušu, gospodarskih zgrada u vrijednosti 750 000 din i ribnjačarskih instalacija i naprava u vrijednosti 1,099 639 din. Poduzeće se postepeno širilo tako da 1949. posjeduje i bivšu Benčevićevu pustaru sjeverno od željezničke pruge koju po odluci GNO-a ustupa ekonomiji tvornice Đuro Đaković. (HR-DASB-19, inv. br. 246)

Poljoprivredno dobro „Hrana“ imalo je tri pogona u blizini grada, istočno i zapadno od njega.

Pogon I. imao je 1959.: skladište za žitarice s jednim podrumom kapaciteta 30 vagona, gospodarsku staju kapaciteta 60 grla krupne stoke, kukuruznik zapremine 4 vagona i kovačku, te kolarsku i mehaničarsku radionicu za obavljanje manjih popravaka. Uz taj Pogon bila je stambena zgrada sa 6 stanova, te jedna drvena baraka.

Pogon II bio je smješten na dvije lokacije istočno od grada, na bivšim pustarama obitelji Bosnić i Benčević. Na pustari Bosnić postojala je 1959.: stambena zgrada s 4 jednosobna stana, jedna zasebna manja prostorija, jedan magazin za smještaj goriva i maziva

kapaciteta 7000 kg goriva, jedno skladište za zrnastu hranu kapaciteta 4 vagona, jedna garaža u kojoj se moglo smjestiti 40 raznih strojeva, silos za stočnu hranu zapremine 5 vagona i jedna staja za stoku kapaciteta 70 grla krupne stoke. Na pustari Benčević nalazila se jedna stambena zgrada s tri jednosobna stana, dvorišne zgrade, dvije staje za krave kapaciteta 120 grla krupne stoke, jedan kukuruznik zapremine 2 vagona kukuruza u klipu i jedna šupa za strojeve.

Pogon III imao je 1959.: tri velika prasilišta za svinje, jedan svinjac s pet odjeljaka i drugi svinjac s 6 odjeljaka ukupno kapaciteta 3000 kom. svinja, skladište kapaciteta 2,5 vagona hrane, kuhinju za spremanje obroka za svinje, ovčarnik kapaciteta 300 grla, jedno spremište za mašines tri boxa, priručno skladište za rezervne dijelove i gorivo, jedna drvena baraka koja je služila za smještaj sezonskih radnika ili suhих repinih rezanaca, 3 bunara i jedna pumpa za crpljenje vode i mosna vaga do težine 3000 kg. Na pustari se nalazila i stambena zgrada sa 6 jednosobnih stanova i druga s 4 jednosobna stana te priručno skladište i kancelarija pogona kao i nužno spremište za stanare – radnike Poljoprivrednog dobra.

Na Poljoprivrednom dobru su 1959.g. radili uz direktora, šefa računovodstva 16 raznih službenika i jedan ing. agronomije, dva poljoprivredna tehničara, jedan visokokvalificirani mehaničar, 12 kvalificiranih (kovači, vozači, mehaničari, kolari, povrtlari i sl.) i polukvalificiranih radnika (kočijaši, kravarice i sl.) a ostalo su bili nekvalificirani radnici, ukupno 76 zaposlenih.

Od mehanizacije 1959. poduzeće je imalo: 3 traktora „Zadugara“, 2 traktora „Fergusona“, 1 „Virsona“, 1 „Belje“, kišni agregat za kišenje, 12 „Ansaldo“, 1 T.G. „Wendera“, kamion marke „Ford“, 5 kom. Prikolica, više priključnih sprava i kombajn koji je upravo trebao stići.

Poduzeće je brisano 31.07.1961. iz Registra privrednih organizacija Općine Slavonski Brod zbog pripajanja Poljoprivrednom dobru „Brodsko vinogorje“ (Reg. br. 115/I., str.132.), a ovo je prestalo djelovati 1963. zbog ulaska u sastav Poljoprivrednog kombinata Slavonski Brod. (Reg. Br. 414-III-121)

Mjesta:

Slavonski Brod

Pravni položaj:

Državno poduzeće lokalnog značaja

Funkcije, djelatnost:

Predmet poslovanja poduzeća bio je poljoprivredna, ratarska i stočarska proizvodnja.

Nadležnosti/ izvori ovlasti:

Osnivanje i djelatnost PD „Hrana“ odvijali su se na temelju odredaba Osnovnog zakona o državnim privrednim poduzećima (SL FNRJ br. 62 od 2.08.1946.).

Unutarnji ustroj:

Prema Pravilima poduzećem je upravljao u početku neposredno direktor (čl.34.) „po uputstvima, rješenjima, naredbama i smjernicama administrativno-operativnog rukovodioca, a na temelju pravila poduzeća“. Poslije 1950. i donošenja novih pravila poduzećem je upravljao Upravni odbor i radnički savjet poduzeća.

3. Područje kontrole

Oznaka normiranog zapisa:

HR-DASB-235

Oznaka ustanove:

DASB

Pravila i / ili konvencije:

Sumarni inventar nastao je uz korištenje normi utvrđenih od Povjerenstva za norme opisa Međunarodnog arhivskog vijeća: ISAAR (CPF) Međunarodna norma arhivističkog normiranog zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji, 2. izd. (hrv. Prijevod), Zagreb, 2006. i ISAD (G): Opća međunarodna norma za opis arhivskog gradiva. 2. izd., Zagreb, 2001.

Status:

Važeći

Razina podrobnosti:

potpuni zapis.

Nadnevci nastanka, izmjena i brisanja:

2006.

Jezik i pismo:

Hrvatski, latinica.

Izvori:

Arhivsko gradivo fonda i fondova Narodni odbor grada Slavenskog Broda (HR-DASB-19) i NO kotara Slavonski Brod (HR-DASB-17).

INVENTARNI POPIS

HR-DASB-235, POLJOPRIVREDNO DOBRO „HRANA“

Signatura: HR-DASB-235

Naslov: Razno

Razina opisa: Serija

Vremenska odrednica: 1959.

Količina: 0,03 d/m

Kutije

Broj teh. jedinice	Sadržaj gradiva	Vremenska odrednica	Količina gradiva	Napomene
1 registrator	Zapisnici Radničkog savjeta Poljoprivrednog dobra „Hrana“ Slav. Brod od 23.05. i 30.06.1959.; Tarifni pravilnik Poljoprivrednog dobra „Hrana“ za 1959.; Opći podaci o Poljoprivrednom dobru „Hrana“ Slavonski Brod	1959.	0,03d/m	